

Mayor Zaragoza, arrels tortosines

La setmana passada, Federico Mayor Zaragoza va ser investit "doctor honoris causa" per la Universitat Rovira i Virgili en un acte acadèmic de gran solemnitat, celebrat, per primera vegada, al Campus Terres de l'Ebre de Tortosa. Tot i haver nascut a Barcelona, les arrels familiars de Mayor són a Tortosa, on van nèixer els seus pares, està emparentat amb famílies benestants de la ciutat (Beguir, Faiges, Sabaté, Panisello, Zaragoza, Grego...) i ell mateix fa, sovint, viatges a Tortosa i participa en activitats i iniciatives locals.

Josep Bayerri Raga

Deixant de banda els mèrits acadèmics –que són molts– i el reconeixement general com a investigador en el camp de la bioquímica a nivell mundial, Mayor Zaragoza va tindre una destacada presència política els darrers anys del franquisme i durant la transició. Catedràtic de la Universitat de Granada per oposició, el 1968 fou designat rector pel ministre José Luis Villar Palasi, vinculat a l'Opus Dei; poc després, va ser nomenat procurador en Corts al pseudoparlament franquista. L'any 1974, el ministre falangista Cruz Martínez Esteruelas, en el darrer govern en vida de Franco, presidit per Carlos Arias Navarro, el va nomenar sostsecretari, el segon càrrec en importància del ministeri. Incorporat a la UCD, el febrer del 1977, Adolfo Suárez va fer-lo president d'un anomenat Consell General de Catalunya, que

pretenia evitar la restauració de la Generalitat, del qual, per cert, també en fou membre l'aleshores alcalde de Tortosa, Felip Tallada. Vuit mesos després, aquest consell va ser dissolt arran del triomfal retorn del president Tarradellas. El juny del 1977, Mayor havia sigut elegit diputat per UCD i l'any següent, adjunt a la direcció de la Unesco a París. El febrer del 1981, va tornar a Espanya cridat pel president del govern, Leopoldo Calvo Sotelo, per ocupar el ministeri d'Educació, càrrec que va exercir fins a la victòria socialista de l'octubre del 1982.

El 1987, va ser elegit director general de la Unesco. Aleshores, s'inicià un procés personal que el portà a distanciar-se dels seus antecedents polítics per identificar-se amb plantejaments pacifistes i ecologistes, cada vegada més compromès. El 1999, en deixar la direcció de la Unesco, va passar a presidir la Fundació per una Cultura de la

Pau i desenvolupar una intensa activitat internacional mentre, políticament, s'identificava amb plantejaments socialdemòcrates i apostava per la pacificació al país basc i l'exercici del dret a decidir a Catalunya, tot i que, durant els anys d'estada a la Unesco, no s'havia mostrat especialment entusiasta amb les propostes catalanes.

Malgrat viure normalment a Madrid, Mayor Zaragoza sempre ha estat receptiu en ajudar, des dels càrrecs que ocupava, les propostes sorgides des de la terra dels seus majors. La creació del centre de la UNED (1973) i la seua consolidació van ser possibles, en part, gràcies al suport de Mayor des del ministeri. La creació de l'Escola d'Infermeria (1982) va ser la resposta a la petició d'estudis universitaris a la ciutat presentada en la seua visita oficial com a ministre el 25 de setembre d'aquell any. Per cert, Ma-

La Universitat Rovira i Virgili ha tingut la sensibilitat d'escollir Tortosa per a la investidura de Mayor com a doctor.

yor apostava per crear a Tortosa un institut universitari d'Ecologia Marina, embrió d'una futura facultat d'Ecologia. Fins i tot va arribar a publicar-se'n la disposició al BOE, però la manca d'empenta de les autoritats locals va frustrar el projecte.

La meua relació amb Mayor es limita al 1984, quan jo era regidor de l'Ajuntament. Del 10 al 13 de setembre, la seua intervenció i l'aportació de Josep Celma van fer possible la reunió a Tortosa de la Federació Internacional d'Instituts d'Estudis Avançats (IFIAS), en què una trentena d'experts va tractar del futur econòmic del món occidental; reunió que aquí passà des-

apercebuda, tot i el ressò que tingué a nivell mundial. Tres mesos després, el 13 de desembre, va participar en el cicle de conferències sobre la figura de Marcel·lí Domingo juntament amb Josep Tarradellas, Josep Subirats i l'aleshores ministre José M. Maravall. Federico Mayor es va referir a la figura del seu oncle, germà de sa iaia Pepita Domingo, des d'una perspectiva familiar molt emotiva. Els darrers trenta anys, ha continuat tenint molta relació amb Tortosa. La recent declaració de les Terres de l'Ebre com a reserva de la biosfera i la petició de la ciutat com a patrimoni de la humanitat són les seues últimes apostes. ■